

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN VIERJAARLIJKS BEZOEK

R.K. Basisschool De Wegwijzer

Plaats : Heerlen
BRIN-nummer : 06NS|C1
Onderzoeksnummer : 150705
Datum onderzoek : 5 februari 2013
Datum vaststelling : 17 april 2013

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	CONCLUSIE	13
	BIJLAGE 1 OORDELEN	15

1 INLEIDING

Op 5 februari 2013 heeft de inspectie basisschool De Wegwijzer bezocht. Het bezoek is afgelegd vanwege de verplichting van de inspectie om scholen voor primair onderwijs ten minste eenmaal per vier jaar te bezoeken.

Tijdens het onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van het onderwijs op de school beoordeeld met een beperkte set indicatoren, waarmee zij overeenkomstig de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de school op belangrijke onderdelen onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben betrekking op de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen, op de zorg en begeleiding en op de kwaliteitszorg. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven is tevens standaard gecontroleerd of de school voldoet aan bepaalde wettelijke voorschriften, waaronder de onderwijstijd.

Bijlage 1 bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

De bevindingen uit het onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijk verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Analyse van jaardocumenten en andere documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
  - schooldocumenten, handelingsplannen en groepsplannen zijn bestudeerd;
  - enkele groepsbezoeken zijn afgelegd voor het beoordelen van de planmatige uitvoering van de zorg;
  - gesprekken met de directeur en de intern begeleider;

- een nagesprek is gehouden met de directeur, intern begeleider en een vertegenwoordiging van het bestuur.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderings van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl .

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op basisschool De Wegwijzer naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie. Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

2 BEVINDINGEN

De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Uit dit overzicht valt op te maken dat op basisschool De Wegwijzer de kwaliteit van het onderwijs voor het merendeel van de onderzochte indicatoren op orde is, maar dat met name het aspect zorg en begeleiding vraagt om verdere ontwikkeling.

Na een periode met veel wisselingen in de directie en een aantal wijzigingen in de samenstelling van het team van leraren, is basisschool De Wegwijzer op basis van een hoog ambitieniveau volop in ontwikkeling. Allereerst is gewerkt aan een versterking van het pedagogisch klimaat en de structuur en de orde in de school. Met behulp van onder andere het groepsdynamisch onderwijs en het model conflicthantering zijn volgens de directie op dit punt gunstige resultaten geboekt. Er is tevens een traject ingezet met een vernieuwing van het leerstofaanbod, dat tot uitdrukking komt in nieuw ingevoerde methoden voor Nederlandse taal, spelling, begrijpend lezen en wereldoriëntatie. Ook in de leerlingenzorg zijn veel ontwikkelingen zichtbaar. Leraren zijn nu beter in staat om toetsresultaten te interpreteren en te analyseren, er wordt nu gewerkt met een uitgebreid onderwijszorgprofiel en met behulp van het invoeren van groepsplannen wil men voorkomen dat leerlingen onnodig in het systeem van leerlingenzorg terecht komen. De ontwikkelingen in de zorg kunnen steunen op een goed zorgdocument dat uitgebreid het systeem van zorg weergeeft. Het beleid dat daarin is verwoord, is echter maar ten dele geïmplementeerd. Voor implementatie is zowel meer scholing en coaching nodig, alsook bewaking van de afspraken die zijn gemaakt. Deze implementatie is noodzakelijk, omdat de eindresultaten en een aantal tussenopbrengsten onder druk staan. Met name de ontwikkeling van de woordenschat vraagt om een sterkere en meer gerichte aanpak t^{er} verbetering. Al deze ontwikkelingen vragen erom om goed gevolgd te worden. Het systeem van kwaliteitszorg biedt, gesteund door de uitwerking in elf werkprocessen, daar steeds meer mogelijkheden voor. Het overgrote deel van de indicatoren van dit aspect is van voldoende of goede kwaliteit, slechts één indicator is nog onvoldoende.

De school zal de in gang gezette ontwikkelingen door moeten zetten en daarbinnen op een aantal zaken meer de focus moeten leggen. De huidige inzet en betrokkenheid van directie en team bieden gunstige voorwaarden voor die verdere ontwikkeling.

Toelichting

Opbrengsten

De school brengt haar eindopbrengsten in beeld met behulp van de Eindtoets van Cito. In de afgelopen drie jaren zijn de behaalde eindresultaten steeds van voldoende kwaliteit. In 2012 naderen deze echter de ondergrens en vragen daarom om aandacht. Als trends over deze drie jaren zijn te zien: het grillige profiel tussen vakken en binnen vakken en de steeds verder achterblijvende resultaten voor woordenschat en studievaardigheden. Positieve uitschieters tot boven het gemiddelde, als bijvoorbeeld het hanteren van studieteksten, bieden indicaties voor het hogere potentieel dat in deze groep leerlingen ligt besloten. De inspectie beoordeelt de tussenopbrengsten aan de hand van een analyse van de resultaten voor technisch lezen in de groepen 3 en 4, rekenen en wiskunde in de groepen 4 en 6 en begrijpend lezen in groep 6. Op vier van de vijf onderzochte toetsen kwam naar voren dat de resultaten van voldoende kwaliteit zijn. Begrijpend lezen in groep 6 scoort onvoldoende.

De schoolhanteert nog geen landelijk genormeerd instrument, waarmee de school zich kan verantwoorden over de opbrengsten op het gebied van de sociale competenties. Daarom is het voor de inspectie niet mogelijk om de sociale competenties te beoordelen. De school beoordeelt de sociaal-emotionele ontwikkeling wel, maar dat geschiedt met een niet landelijk genormeerd instrument. Met de school is besproken om ten minste voor groep 8 een landelijk genormeerd instrument aan te schaffen, zodat de school zich dan wel over de sociale competenties kan verantwoorden.

Zorg en begeleiding

De ontwikkeling van de leerlingenzorg staat bij basisschool De Wegwijzer zowel in het teken van de implementatie van hetgeen vermeld staat in het 'zorgdocument de Wegwijzer', als in het teken van het invoeren van de 1-zorgroute met bijbehorende groepsplannen.

De invoering van de 1-zorgroute verkeert nog in een implementatiefase, die bij het team ook nog de nodige vragen oproept. Dat groepsplan voorziet in meer beredeneerde afwegingen ten behoeve van de afstemming, door de groep in te delen in subgroepen. De vertaalslag van dat plan naar het logboek en het dagelijks handelen behoeft nog de nodige aandacht. Ook hoe resultaten van methodegebonden toetsen passen in een groepsplan dat voor een veel langere periode is opgesteld.

In een aantal groepen is te zien dat het groepsplan ook wordt gebruikt om curatieve zorg te plannen. Daarnaast worden ook handelingsplannen gebruikt.

De school beschikt over afspraken, formats, procedures en roosters die richting geven aan de uitvoering van de leerlingenzorg. Ook hanteert de school een samenhangend systeem van instrumenten en procedures, waarmee de prestaties en de ontwikkeling van leerlingen in beeld worden gebracht. Voor de groepen 3 tot en met 8 voldoet dit aan de te stellen eisen. Door het ontbreken van een gestructureerd observatie-instrument in de groepen 1 en 2 is dat daar niet het geval. De nu gehanteerde 'kruisjeslijsten' die aangeven, welke activiteiten een leerling heeft uitgevoerd, bieden nauwelijks zicht op de feitelijke vorderingen van de leerlingen. Daardoor is men voor het signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften geheel aangewezen op de LOVS-toetsen, die echter maar om het half jaar worden afgenomen. De resultaten van toetsen en observaties worden besproken in de voortgangscontrolebesprekingen (VCB), waarvan ook steeds een verslag wordt gemaakt in de vorm van het opgestelde zorgprofiel. Leerlingen die extra aandacht en zorg behoeven, worden daarmee tijdig gesignaleerd. De afspraak die in het zorgdocument staat, is dat aan D- en E-leerlingen planmatig hulp wordt geboden.

Voor niet alle leerlingen op een E-niveau zijn handelingsplannen beschikbaar, omdat deze leerlingen met een groepsplan worden geholpen. Daarbij worden leerlingen in een groepje samengebracht die wel een lage toetsscore gemeenschappelijk hebben, maar die een verschillende uitval in de leerstof laten zien en waarbij ook sprake kan zijn van verschillende oorzaken voor die uitval. Toch krijgen deze leerlingen echter allemaal dezelfde hulp aangeboden, die zich vaak vooral richt op verlengde instructie over de actuele leerstof. De handelingsplannen die worden gebruikt, zijn in onvoldoende mate gebaseerd op een analyse van de aard van de zorg die de leerling nodig heeft. De school heeft in achterliggende jaren te weinig geïnvesteerd in de scholing van leraren om over voldoende expertise te beschikken om te komen tot een goede analyse en diagnose van de geconstateerde leerproblemen. Het gevolg is dat de inspectie vele plannen zag die uitsluitend op signaleringsgegevens waren gebaseerd. In zijn algemeenheid zal er door bewaking van afspraken en een eindcontrole van door leraren opgestelde handelingsplannen en de evaluatie daarvan door de intern begeleider nog meer aandacht moeten zijn voor de borging van de feitelijke kwaliteit en uitvoering van de leerlingenzorg. De handelingsplannen bevatten in principe alle elementen welke in zo'n plan opgenomen dienen te zijn. De invulling van de operationalisering van de te bieden hulp is echter veelal te beperkt en te globaal om een goede uitvoering van deze plannen ook voldoende te kunnen ondersteunen.

Daarnaast is de looptijd van een aantal plannen veel te lang. Dit heeft als nadeel dat te laat wordt nagegaan of de geboden hulp ook wel adequaat is en dat vanwege de hoog gestelde doelen, een hogere toetscore, er tussentijds weinig succeservaringen zijn voor zowel leerling als leraar. Een groot manco bij de planmatigheid van het hulpproces is het ontbreken van welke vorm dan ook van registratie van die hulp. Daardoor is niet transparant of en zo ja, welke hulp er is geboden. Een nadeel van de huidige aanpak ligt ook besloten in de continuïteit van de hulpverlening, die voor een vervangende leraar moeilijk is te waarborgen bij een te weinig operationeel uitgewerkt proces van hulpverlening en een te gebrekkige registratie. De globale uitwerking van de plannen belemmert ook een goede evaluatie van het proces, hetgeen is terug te zien in de evaluaties, die te beperkt zijn gedaan en die vooral gericht zijn op het bereiken van het leerdoel.

Kwaliteitszorg

De directie wil graag goed op de hoogte zijn van de feitelijke kwaliteit van het onderwijs en heeft het systeem van kwaliteitszorg steeds verder ontwikkeld. Dit is nu voor het merendeel van voldoende of goede kwaliteit. Slechts één indicator vraagt nog om verdere ontwikkeling.

De school heeft nog een te beperkt zicht op de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie. Ze heeft wel een inventarisatie van kenmerken van de leerlingen gemaakt, die op een aantal punten nog kan worden uitgebreid. Aan die inventarisatie zijn echter nog geen conclusies verbonden om daarmee de daaruit voortkomende relevante onderwijsbehoeften vast te leggen, die dan vervolgens vertaald zouden kunnen worden naar het vormgeven en inrichten van het onderwijsleerproces. Impliciet is er een conclusie getrokken die tot uitdrukking komt in de taalstimuleringsgroep, die de school heeft ingesteld. De school evalueert in voldoende mate de kwaliteit van haar opbrengsten. Er is een evaluatieformulier voor de LOVS-toetsen opgesteld, waarin dwarsdoorsneden en vaardigheidsgroei zijn opgenomen, alsmede de mening van de groepsleraar en hetgeen er na signalering van bepaalde knelpunten dient te geschieden. In het schoolplan zijn trendanalyses opgenomen met een analyse en verklaring en de interventies, die worden gepleegd. Het evalueren van leren en onderwijzen beoordeelt de inspectie als voldoende. Naast de afname van een aantal tevredenheidsenquêtes zorgt met name de uitgevoerde interne audit voor een voldoende zicht op de kwaliteit van het onderwijsleerproces. Een versterking van de huidige aanpak kan worden gerealiseerd bij de klassenconsultaties.

De klassenconsultaties die nu door de directeur met een kijkwijzer zijn en worden uitgevoerd, zijn uitsluitend gericht op de implementatie van verbeteractiviteiten en op de coaching en begeleiding die leraren daarbij wellicht nodig hebben. Klassenconsultaties die aan de hand van een kijkwijzer met oordelen zijn gedaan, daarvan kunnen de resultaten vertaald worden naar oordelen op schoolniveau en naar algemene bevindingen met algemene actiepunten.

Als de zo uitgevoerde consultaties vervolgens in samenhang worden gebracht met de resultaten van de tevredenheidsenquêtes en met uit te voeren audits, kan een nog betere onderbouwing ontstaan van oordelen over de kwaliteit van de diverse aspecten van onderwijs.

In haar schoolplan heeft de school op basis van een SWOT-analyse en aan de hand van de werkprocessen een meerjarenplanning met beleidvoornemens voor een periode van vier jaren opgenomen. Deze voorgenomen verbeteractiviteiten zijn uitgewerkt in een schooljaarplan, dat is uitgewerkt in doel, maatregelen en prestatie-indicatoren. Veranderdoelen van de school zijn onder andere veiligheid, zelfstandig werken en hoogbegaafdheid. Het schooljaarplan wordt ook geëvalueerd, waarbij vooral sprake is van een productevaluatie in de vorm van de mate waarin een doel is gerealiseerd.

Door de diverse mappen met vastgestelde inhoud die in de groepen worden gehanteerd, het vastgelegde beleid, de studiedagen, de klassenconsultaties die regelmatig worden uitgevoerd met een kijkwijzer, de vastgelegde regels en afspraken, de uitwerking in elf werkprocessen en het overzicht met persoonlijk gevolgde scholing wordt de kwaliteit van het onderwijs nu goed geborgd. De school legt goed verantwoording af aan de belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit. Het afleggen van verantwoording gebeurt allereerst in de schoolgids, waar de eindopbrengsten zijn weergegeven door de schoolscore en het landelijk gemiddelde met elkaar te vergelijken over een periode van vier jaar. Ook wordt in de schoolgids informatie verschaft over de uitstroom naar het voortgezet onderwijs en over de verbeteractiviteiten, die zijn uitgevoerd. De schoolgids geeft ook de hoofdlijnen weer van hetgeen stond vermeld in het laatste inspectierapport. De school beschikt ook over een schooljaarverslag, waarin op vijf terreinen gegevens zijn vermeld en/of zaken die hebben plaatsgevonden. In een monitor met toelichting door de directeur wordt aan het bestuur verantwoording afgelegd.

3 CONCLUSIE

Kwaliteit

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op basisschool De Wegwijzer op de onderzochte onderdelen voor het merendeel op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden beperkt tekortkomingen kent. Om die reden wordt het reeds aan de school toegekende basisarrangement gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

BIJLAGE 1 OORDELEN

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.		•		

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.		•		
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		•		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.		•		
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.				•

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT3A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	